SYLABUS
PROSEMINÁR Z VÝTVARNÉHO UMENIA

Akademický rok: 2026/2027

Kód predmetu: 1IEUK/PROVU/22

Zimný semester, PV; priebežné hodnotenie, počet kreditov: 3

doc. Mgr. Jana Migašová, PhD. | kontakt: jana.migasova@unipo.sk

---

Cieľom predmetu je získať poznatky o kritických a kľúčových pojmoch vyskytujúcich sa v diskurze o vizuálnom umení v súčasnosti. Leitmotívom zimného semestra 2026/2027 sú dvojice pojmov: súkromné vs. verejné; komorné vs. monumentálne; haptické vs. vizuálne. Sekundárnym, no nadväzujúcim cieľom je zísanie prehľadu o lokálnych galerijných inštitúciách a vybraných pamiatkach mesta Prešov.

Poznámka ku koncepcii predmetu: Dôležitou súčasťou priebežnej práce je "denník" pravidelných návštev výstav a pamiatok, vďaka ktorému študenti počas semestra sami spoznajú sieť východoslovenských / prešovských galérií, či lokálnych pamiatok. Každý seminár sa preto otvára krátkym kolom zdieľania z denníka (čo sme tento týždeň videli), po ktorom nasleduje teoretická časť a prezentácia podľa rozpisu.

Požiadavky pre získanie priebežného hodnotenia:

1) Prezentácia -- max 40 b. Raz za semester študent/ka vypracuje prezentáciu (10 snímok, textové aj obrazové slidy), ktorou analyzuje a rozvíja vopred pridelenú tému podľa rozpisu nižšie.

2) Plán výstav a denník navštívených výstav/pamiatok -- max 60 b. V prvom týždni semestra si študent/ka zostaví približný, osobný plán návštev na celý semester (aspoň jedna návšteva týždenne -- výstava alebo pamiatka). Denník obsahuje ku každej návšteve krátky fotografický aj textový záznam: čo som videl/a, čo ma zaujalo alebo prekvapilo, a jedna otázka, ktorú by som položil/a kurátorovi/kurátorke. Odporúčané inštitúcie: pozri Zoznam galérií vizuálneho umenia východného Slovenska na konci sylabu.

PROGRAM DISKUSIÍ A SEMINÁROV

Štruktúra každého seminára: (1) krátke kolo zdieľania z denníka navštívených výstav a pamiatok, (2) teoretický vstup a diskusia k téme dňa, (3) prezentácia podľa rozpisu a diskusia k nej.

0. Úvod do disciplíny, charakteristika disciplíny, organizácia, úvodná diskusia, ukážka zásadných publikácií o vizuálnom umení, inštitúcií spravujúcich vizuálne umenie, ako aj inštitúcií disponujúcich archívnymi materiálmi pre ďalší výskum v oblasti.

Súčasťou úvodnej hodiny je aj orientačná mapa vizuálneho umenia východného Slovenska -- prehľad galérií, múzeí a nezávislých priestorov z priloženého zoznamu, z ktorých si študenti zostavujú plán návštev na semester.

1.

Téma prezentácie: **WUNDERKAMMER -- KABINET KURIOZÍT**
Prezentáciu vypracuje: ……

2.

Téma prezentácie: **WHITE CUBE (ako spôsob vystavenia súčasného umenia)**
Prezentáciu vypracuje: ……

3.

Téma prezentácie: **PRIMITIVIZMUS (a moderné výtvarné umenie)**
Prezentáciu vypracuje: ……

4.

Téma prezentácie: **OBRAZ a (jeho) RÁM**
Prezentáciu vypracuje: ……

5.

Téma prezentácie: **AI (artificial intelligence) a súčasné vizuálne umenie**
Prezentáciu vypracuje: ……

6.

Téma prezentácie: **FETIŠE, DOTYK a VIZUÁLNE UMENIE**
Prezentáciu vypracuje: ……

7.

Téma prezentácie: **GÝČ, BRAK, CAMP**
Prezentáciu vypracuje: ……

8.

Téma prezentácie: **RELIKVIE a RELIKVIÁRE**
Prezentáciu vypracuje: ……

9.

Téma prezentácie: **PORTRÉTNE MINIATÚRY v MEDAILÓNOCH a VLASOVÉ MINIATÚRY**
Prezentáciu vypracuje: ……

10.

Téma prezentácie: **MONUMENTY a MURALY -- umenie vo verejnom priestore, sochárske a maliarske monumentálne diela**
Prezentáciu vypracuje: ……

11.

Téma prezentácie: **PRIVATISSIMO -- umenie neurčené verejnosti**
Prezentáciu vypracuje: ……

12. Zápočtový týždeň, vyhodnotenie zadaní, spätná väzba pre vyučujúcu, zápis hodnotení, diskusia.

LITERATÚRA:

BARTHES, R. 2001. Smrť autora. In Profil. Roč. 8, č. 1-2, s. 8-13. ISSN 1335-9770.

BENJAMIN, W. 1999. Iluminácie. Bratislava: Kalligram, 286 s. ISBN 80-7149-248-5.

FILA, R. 1991. Načo nám je umenie. Bratislava: Mladé letá. ISBN 8006002967.

FILA, R. 1993. O výhodách a nevýhodách redukcie dejín na príbeh. In: Dotyky, roč. 5, č. 9-10, s. 18-20.

GERO, Š. -- TROPP, S. 2000. Interpretácia výtvarného diela. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta. ISBN 8080554269.

GERO, Š. 1999. Ako porozumieť výtvarnému dielu? Banská Bystrica: Metodické centrum. ISBN 8080412790.

GERO, Š. 2004. Teória výtvarnej kultúry a stručný prehľad dejín umenia. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.

GERŽOVÁ, J. 1999. Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia druhej polovice 20. storočia. Bratislava: Kruh súčasného umenia Profil. ISBN 8096828304.

GERŽOVÁ, J. 2009. Rozhovory o maľbe: Pohľad na slovenskú maľbu prostredníctvom orálnej histórie. Bratislava: Slovart. ISBN 978-80-8085-939-8.

GOMBRICH, E. 1992. Příběh umění. Praha: Odeon. ISBN 8020704167.

CHALUMEAU, J.-L. 2003. Přehled teorií umění: Přehled filozofie a historie umění a kritiky. Praha: Portál.

JABLONSKÁ, B. Školský ateliér ako poručík umelcovej kariéry. K situácii súčasnej slovenskej maľby. In Rusina, I. (ed.): Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave 1949-2009. Bratislava: VŠVU, 2009, s. 33-36.

KESNER, L. 2000. Muzeum umění v digitální době. Praha: Národní galerie: Argo. ISBN 8070351551.

RUSNÁKOVÁ, K. História a teória mediálneho umenia na Slovensku. Vysoká škola výtvarných umení, 2006.

STURKEN, M. -- CARTWRIGHT, L. (eds.) 2009. Studia vizuální kultury. Praha: Portál. ISBN 9788073675561.

WITTLICH, P. 2008. Literatura k dějinám umění: vývojový přehled. Praha: Karolinum. ISBN 8070665580.

ZUBAĽ, I. 1999. Encyklopédia obrazu: ako rozumieť obrazu. Bratislava: Linea. ISBN 807145687X.

Užitočné weby / odkazy:

Webumenia.sk / SNG

Múzeum: metodický, študijný a informačný bulletin pre pracovníkov múzeí a galérií

Web Zväzu múzeí na Slovensku: http://www.zms.sk/

Web GEM (Group for Education in Museum): http://www.gem.org.uk/

www.obnova.sk

Ministerstvo kultúry SR -- kultúrne dedičstvo

Časopis Jazdec, časopis Profil súčasného výtvarného umenia, časopis ARS, časopis Flash Art

Monoskop

ZOZNAM GALÉRIÍ VIZUÁLNEHO UMENIA VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

Prešov

Krajská galéria v Prešove / Šarišská galéria (KG) -- Hlavná 51, Prešov -- jedna z najstarších krajských galérií na Slovensku (zal. 1956), sídli v renesančnom dome.

Galéria Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity (PU) -- výstavný priestor pri Prešovskej univerzite.

Košice

Východoslovenská galéria (VSG) -- najstaršia profesionálna galéria na východnom Slovensku (zal. 1952).

Kunsthalle Košice -- výstavný priestor súčasného umenia v areáli Kulturparku, pôvodne mestská plaváreň.

Šopa Gallery -- nezávislý priestor pre súčasné umenie, alter. Kasárne/Kulturpark.

Galéria Vojtecha Löfflera

Spišská Nová Ves

Galéria umelcov Spiša (GUS) -- regionálna galéria venovaná umelcom spätým so Spišom.

Zoznam nie je vyčerpávajúci -- priebežne ho dopĺňajte o aktuálne výstavné projekty, nezávislé priestory a galérie v ďalších mestách regiónu (napr. Bardejov, Humenné, Stará Ľubovňa, Michalovce), ktoré nájdete napr. na Webumenia.sk alebo v prehľadoch Zväzu múzeí na Slovensku.